

HÍREK

DR. GOMBOS LÁSZLÓ 75 ÉVES

1970-ben, amikor a jászberényi könyvtár igazgatója lehettem, egy napsütötte délután jovialis úriember köszönt be hozzám, hóna alatt egy nagy dossziéval. Dr. Gombos László volt, a járásbíró tanácsvezető bírója, a dossziében pedig ex librisek sokasága. Mit tagadjam, tudtam, hogy mi az ex libris, magam is sokkal találkoztam velük a többnyire régi könyvekben, ám hogy létezik a KBK és hogy az milyen szervezetten működik, arról fogalmam sem volt. Az ő révén lettem én is gyűjtő, s elsőként – a közönségnek is afféle kedvcsinálásul – a könyvtár lépcsőfeljárójában 14-15 db, 50×70 cm-es tablón bemutatunk Gombos doktor gyűjteményéből egy válogatott kollekciót. A következő évben, 1971-ben jelent meg az intézmény *Könyvtár és Művelődés* című terjedelmes értesítője, amelyben Gombos doktor részletes tanulmányt írt az ex libris hagyományairól, jeles alkotóiról, gyűjtőiről, s mindezt – *Drahos István, Sterbencz Károly, Fery Antal, Andruskó Károly, ifj. Sáros András* és mások által – a nevére készült kisgrafikáival illusztrálta. (Volt néhány *delux* példány is, amelybe az eredeti nyomtatukat ragasztottuk, de ez már nekem sincs meg, nyilván a nem megfelelő érdeklődőknek mutogattam...) Mivel úgy véltük, hogy ez a kívánatos elméleti bevezetés elősegíti majd az olvasók érdeklődését a kisgrafika iránt, ezért az ő és a felejthetetlen dr. Semsey Andor közreműködésével újabb és újabb kiállításokat szerveztünk. Vendégeink voltak *Fery Antal, Diskay Lenke, Varga Nándor Lajos, Bordás Ferenc, Perei Zoltán, Varsányi Pál, M. Makkai Piroska* és sokan mások. A kiállítások rangját növelte, hogy azokhoz – a Hűtőgépgyár nyomdászainak köszönhetően – minden esetben színes borítólappal, eredeti dúcokról nyomtatott, mellékleteket is tartalmazó, számozott katalógusok jelentek meg. Abban, hogy a jászberényi könyvtár mintegy jó évtizedig a magyar kisgrafika egyik fellegettevé vált, elvéülhetetlen érdemei vannak dr. Gombos Lászlónak. A jeles évforduló kapcsán ezt szeretném neki személyesen és mindnyájunk nevében megköszönni, s a folyamatos, kitartó gyűjtőmunkájához, az általa kialakított „*halmozott grafikák*” (lásd *Kisgrafika* 2007/4 számában megjelent írását) további gyarapításához sok sikert, szerettei között sok örömet, meghitt boldogságot kívánni.

Arató Antal

Bálint Ferenc rézkarca, C3/C5 (2009), 90×100

Sok emlékezetes kiállítást rendezett már a magyarországi Volksbank Zrt. a Szabadsághegyen, az Istenhegyi út 40/A szám alatti galériájában. Az intézmény tájékoztatójában törekvéseikről az alábbiakat olvastuk: „A cég folyamatos kihívást, megmérettetést szeretne biztosítani a hazai kortárs amatőr, ill. profi képzőművészeink számára.”

Két nagyszerű pályázatuk után 2009 októberében immár a harmadik rajz- és festőversenyen nyertes alkotók műveit láthatta itt a közönség. Az utóbbi pályázat is százakat mozgatott meg és nem kis feladat lehetett a hatalmas anyag zsűrizése, mely végül is pompás kiállítást eredményezett. A pályázat kiírása témát is megjelölt, ez ezúttal a következő volt: „A nagybányai életérzés napjainkban.”

Több festészeti és grafikai díjat adtak ki a rendező Bank és kereskedelmi partnere, a Nagymező utcai Művészellátó áldozatkészségéből. A díjazott grafikák között az *első helyet érdemelte ki a KBK tagja, Olexa József grafikusművész Ének a búzamezőkről* című, nagyméretű színes rézkarcával. Alkotása a nívós kiállítási anyagban is magas művészeti értékeket képviselt. A grafikai második díjat *Decsi Ilona* grafikusművésznek ítelték oda, Bibliai jelenet c. alkotásáért. (Meggjegyezzük, hogy az ő exlibris-munkásságáról évekkal ezelőtt ismertető cikket közöltünk.)

A sok értéket felvonultató, szépen rendezett kiállításához és grafikusaink sikeres szerepléséhez örömmel gratulálunk!

A krakkói Podgórze (Hegyaljai) Művelődési Ház több lengyel témájú könyvjegy pályázatot hirdetett meg párhuzamosan, és ezekre érkezett anyagból 2009 júniusában rendeztek kiállítást az ottani Ex Libris Galériában. Az egyik tárlat a Tynieci Bencés Apátság alapításának 965. évfordulójára érkezett anyagot mutatta be. A XI. században Merész Boleszláv által építtetett bazilika a tatár támadás idején elpusztult, az újjáépítést 1463-ban fejezték be gótikus stílusban. Mai formáját a XVII. századi barokk átépítésnek köszönheti. A mészkősziklákon magasodó épületegyüttes Pannonhalmához hasonló egyházi központ és idegenforgalmi látványosság. A kiállítás résztvevői között a lengyelek mellett találunk cseh, litván, német és román alkotókat is. Szlovéniából Salamon Árpád szerepelt egy linómetszettel. Magyarországról Ürmös Péter küldött két bencés témájú fametszetet és egy tynieci motívumot feldolgozó linómetszetet. A kiállítás augusztus 31-ig tartott nyitva.

A bolgár dunai kikötőváros, Rusze városában található és Lyuben Karavelovról elnevezett megyei könyvtárban rendezték meg az 5. Nemzetközi Ex Libris Pályázat Kiállítását, amelyre 25 ország 111 alkotójától 645 könyvjegy érkezett. A kiállításról színes kiadványt szerkesztettek, amelyben mindegyik művészt egy műve képviseli. Közöttük találunk több magyar alkotót is, így a katalógus sorrendje szerint Szilágyi Imre, Nagy László Lázár, Havasi Tamás, Dudics Mónika, Bordás Tamás és Ürmös Péter munkái láthatók a válogatásban.

A kiállítás szervezői egyúttal meghírdették a következő, jövő évi nemzetközi könyvjegy kiállítás pályázati feltételeit. A zenei témát feldolgozó lapokat **2010. február 22-ig** kell a következő címre elküldeni:

Lyuben Karavelov Regional Library
Public relations department
1st Dondukov-Korsakov Street
7000 Ruse
Bulgaria

A 13×13 cm-nél nem nagyobb alkotásoknak tartalmazniuk kell a tulajdonos nevét, az „ex music, ex musicis” kifejezéseket. Bármilyen sokszorosító grafikai eljárással készült 3 különböző nyomat küldhető be 4-4 példányban. A kiállítást 2010 márciusában rendezett zenei fesztivál ideje alatt mutatják be. További információk beszerezhetők: www.marchmusicdays.eu, E-mail: pr@librousse.bg, Tel.: +359 082 820 131

Ürmös Péter

2009. szeptember 10-én nyílt meg az Artotékában (Budapest, Szent László tér 7-14.) *Tavaszy Noémi* grafikus-festőművész „Bárdos Lajos emlékére” c. kiállítása. Az alkalom Bárdos Lajos születésének 110. évfordulója volt. A kiállítás október 6-ig volt látható.

Tavaszy Noémi linómetszete, X3

Az anyag az Országos Idegennyelvű Könyvtárban is bemutatásra került a Bárdos Lajos Múzeum és az Idegennyelvű Könyvtár anyagával kibővítve.

Kopasz Márta grafikusművész, szegedi tagunk nemrég töltötte be 98. születésnapját! Ez alkalomból a szegedi csoportunk vezetője, Rácz Mária, valamint László Anna is köszöntötték a jeles művésznőt, melyhez az egész KBK csatlakozik!

Beszámoló az osztrák Exlibris Társaság összejöveteléről

Az Österreichische Exlibris Gesellsaft kétévenként tart országos összejövetelt. Az eddigiek során többnyire Steyerben tartották ezt meg, 2009-ben azonban Bécsben rendezték meg. Az előzetes bejelentkezés során mintegy 37 fő jelentkezett be, továbbá természetesen a vezetőség tagjai.

Az osztrák tagságon kívül részt vettek Magyarországról Bálint Ferenc grafikus, Palásthy Lajos gyűjtő. Szlovák részről Panenka úr és Leó Bednarik grafikus. Svájcot Marianna Kalt

képviselte. Belgiumból jelen volt Ivo Frank Damme és Joke Brandt. Németországból Helga Becker-Bickerich jött el. Olaszországból Torre úr jelentkezett be, de végül is nem jött el. Mint látható, számos környező ország képviseltette magát.

Az összejövetel október 8-11 között került megrendezésre. Az igazi program 9-én kezdődött, amikor az osztrák Nemzeti Könyvtárban (Österreich Nationalbibliothek) dr. Claudia Károlyi és Mag. Marianne Jobst-Rieder vetített képekkel bemutatták a könyvtár ex libris gyűjteményének néhány szebb, érdekesebb darbjait.

Ugyanezen nap délutánján viszont a bécsi Iparművészeti Múzeum (Museum für Angewandte Kunst) szép régi ex libris-eket vehettük kezünkbe. Láthattuk többek között Adolf Kunst magyar származású művész lapjait is.

Drahos István fametszete, X2, Op. 500 (1963), 100×75

10-én szombaton a Küstler Hausban összejövetel (az osztrák egyesület évi pénzügyi mérlegének, eseményeinek ismertetése) és csere volt a nap eseménye. Külön érdekessége volt, hogy a résztvevőket egy nagy méretre kinagyított Drahos-grafika fogadta, melyen ki voltak jelölve a lap érdekességei, Drahos portréja, a lapjain előforduló jellegzetes motívumok stb. Az osztrák gyűjtők nagyon szép lapokat kínáltak cserére, minden technikában. Nagyon jó hangulatú, baráti együttlet volt, melyet megkoronázott egy bécsi sörözőben megtartott búcsúest.

A kőbányai Pataky Művelődési Ház galériájában októberben ismét megrendezték a Művészetbarátok Egyesülete festő és szobrász tagjainak közös kiállítását. Az évenként sorra kerülő tárlaton Egyesületünk művész-tagjai közül Kőhegyi Gyula nagyméretű lapjával szerepelt a tekintélyes számú résztvevőt felvonultató rendezvényen.

A Szervátiusz Alapítvány 2009. november 23-án tartotta meg díjátadó ünnepségét a Budavári Hilton Anjou-termében. Ezen többek között a kolozsvári származású, jelenleg Tiszakécskén lakó Bardócz Lajos grafikusművész kapta meg az idei Szervátiusz Jenő díjat.

„Ketten a palettán” címmel Terényi István és Ürmös Péter közös kiállítása nyílt 2009. december 10-én a Bp. XVI. kerületi Erzsébetligeti Színház Aula galériájában (1165 Budapest, Hunyadvár u. 43/b). Megtekinthető 2010. január 11-ig.

KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK

A milánói székhelyű Arti Grafiche Colombo nyomdaipari magáncég fennállásának ötvenedik évfordulójára nemzetközi ex libris pályázatot hirdetett, amelynek támogatására közel harminc szponzort sikerült megnyernie. Megnevezésük a katalógus elején olvashatók, közöttük olasz és andalúziai ex libris egyesületek mellett nyomdaipari cégeket és grafikai stúdiókat is találunk. Az első díjat Pietro Paolo Tarasco nyerte. A pályázatra 213 művésztől 354 mű érkezett. Magyarországról Budai Tibor, König Róbert és Ürmös Péter szerepelt a seregszemlén egy-egy rézkarcával. A kiállítást szeptember 18-tól egy hónapon keresztül láthatták az érdeklődők.

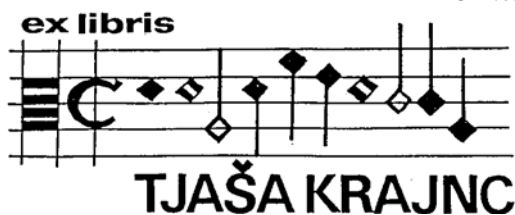

A lengyelországi Ostrów Wielkopolskiban tizenharmadik alkalommal meghirdetett kisgrafikai és ex libris biennálén szép magyar siker született. A díjazottak között örömmel olvastuk Molnár István Icsu nevét is, aki Győri László részére készített mélynyomású lapjával szerepelt a rangos kiállításon. A bíráló bizottság rajta kívül még tizenhat magyar grafikus művét tartotta érdemesnek a kiállításra. A KBK egyesület tagjai közül Havasi Tamás, Nagy László Lázár, Salamon Árpád és Ürmös Péter szerepelt metszetével a tárlaton, amelyet november 5-től december 12-ig nézhetett meg a közönség a helyi múzeumban.

A Shanghai Fuxianzhai Exlibris Museum szokásos évi értesítői közül a negyedik ezúttal a harmadik meghívásos nemzetközi ex libris kiállítás katalógusaként is szolgált. Az október elsejei dátummal megjelent kiadvány sajnos kevés angol nyelvű szöveget tartalmazott, ennek ellenére a nagyszámú színes reprodukció miatt európai szemnek is kítűnő műélvezetet nyújt a lapozása. A díjazottak nagy része kínai művész, két nevet találunk az Európai Unió területéről; Martin R. Baeyens és Jiri Brazda nem ismeretlenek a mi számunkra sem. Egyébként döntő számban a szovjet utódállamok művészei kaptak meghívást a kiállításra, így fehérorosz, orosz, örmény és ukrán alkotóknak főleg mélynyomású lapjai uralják a mezőnyt. A KBK egyesület tagjai közül Salamon Árpád és Ürmös Péter egy-egy metszete látható a 104 oldalas kiadványban.

Ürmös Péter

Salamon Árpád tusrajza, P1, 27×68

LAPSZEMLE

(Szerkeszti Soós Imre)

A Debrecenben 700 példányban megjelenő NÉZŐ • PONT c. folyóirat 28. kötete a szokásos gazdag tartalommal körpanorámát ad Debrecen és az egész ország kulturális eseményeiről. Tartalmának második felében a Múzeumi kurír rovatban kezdődnek a kisgrafikát érintő magvas írások a laptulajdonos-szerkesztő Vitéz Ferenc tollából. Elsőként a Keresi Ferenc ügybuzgalma révén létrejött nagyszabású debreceni kiállításról közöl beszámolót. Nemcsak az eseményről tudósít gazdag képanyaggal, hanem igen helyesen az ex libris jelentőségét és történetét is felvázolja, jó szolgálatot téve ezzel az ex libris népszerűsítésének. A cikk dokumentum-értékét fokozza a tárlaton szerepelt művészek névsorának egy egész oldalra terjedő közlése. (A művészek felsorolása Vasné Tóth Kornélia jóvoltából szintén elérhető honlapunkon: www.kisgrafika.hu/archivum/vasne.htm – A Szerk.)

Reisinger Jenő a KBK induló éveinek meghatározó egyénisége volt, akire még élő tagjaink (közéjük tartozik e sorok írója is) baráti szeretettel, kegyelettel emlékeznek. Felejthetetlen alakját idézi fel a szerkesztő, amikor a Holló László hagyatékából származó öt grafikai lapról ír, melyen a neves gyűjtő részére készülő könyvjegy 30 vázlata látható. A megemlékezést szolgálja Reisingernek a Nyireö-gyűjteményben őrzött három lapjának közlése is. Ezek egyikének alkotója Menyhárt József volt, akinek alkotásjegyzékében (Lenkey István összeállítása) 21 Reisinger névvel ellátott lap szerepel, mutatva az alkotó és a gyűjtő között fennállt szoros kapcsolatot.

Lapunk ez évi 2. számának meleg hangú ismertetése után híradás olvasható Plamenko Cengic horvát grafikus hajdúböszörményi exlibris-kiállításáról. A lap további részében egy sor kulturális folyóirat legfrissebb számának ismertetése olvasható és szinte vége sincs a képzőművészeti vonatkozású híryanagnak. Megtisztelő feladat lenne számunkra a merítés e bőségből, azonban lapunk terjedelme ezt már nem engedi meg.

A finnek 32 oldalas, gazdagon illusztrált folyóirata, az EX-LIBRIS ABOENSIS 67. számában egyre több fényképet közöl egyesületi életük eseményeiről, és az azokon résztvevőkről, így az inkább társasági lapnak tekinthető. Az immár saját nevét viselő rovattal rendelkező Leila Lehtiranta azt a kérdést veti fel, szűnőben van-e az ex libris népszerűsége? A kérdésre válasza nemleges, ezt személyes tapasztalatai alapján adja.

A svájci SELCEXPRESS 77. számának első cikke a zsidóság két legfontosabb vallási szimbólumáról, a hét- és nyolckarú gyertyatartóról szól, melyeket gyakran ábrázolnak a művészek könyvjegyeiken. Jelentésüket az írás alapján a következőkben fejtjük ki:

A hétkarú gyertyatartó a menóra, a zsidóság legfontosabb vallási szimbóluma, még Izrael állam címerében is szerepel. Menóra állt a jeruzsálemi nagytemplomban és azt mindenkor csak a papok gyűjthették meg. A hetes szám hitviláguk szerint az Isten bölcsességét jelképezi. A nyolckarú gyertyatartó, a chanukka, az ilyen nevű ünnepen szerepel. A makkabeusok felkelésére emlékeztet, mely az idegen római uralom ellen tört ki. A Talmud szerint a győztesek annyi olívaolajat zsákmányoltak, amennyivel a gyertyát egy napig tudták volna égetni. Csoda